

จริยธรรมการวิจัยและจรรยาบรรณทางวิชาการ
ในการศึกษากำหนดตำแหน่งทางวิชาการ

รศ.ดร.โยธิน แสงวงศ์

สถาบันวิจัยประชากรและสังคม

มหาวิทยาลัยมหิดล

หลักจริยธรรมการวิจัย

- จะให้ความสำคัญกับ การได้มาซึ่งข้อมูล ที่เป็น
หน่วยในการวิเคราะห์ฯ
- เช่น คน มนุษย์ สัตว์
- สำหรับคน จะเน้นที่ **The Belmont Report**

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ

วางหลัก ไว้ว่า

- **จรรยาบรรณ หมายถึง** หลักความประพฤติอันเหมาะสม แสดงถึง คุณธรรมและจริยธรรมในการประกอบอาชีพที่กลุ่มบุคคลและแต่ละ สาขาวิชาชีพประมวลขึ้นไว้เป็นหลักเพื่อให้สมาชิกในวิชาชีพนั้นๆ ยึดถือปฏิบัติ เพื่อรักษาชื่อเสียงและส่งเสริมเกียรติคุณของสาขา วิชาชีพของตน
- **เน้น และให้ความสำคัญกับ** ตัวนักวิจัย ผู้เป็นนักวิชาการ

หัวใจสำคัญ!

หลักจริยธรรมการทำวิจัยในคนทั่วไป หรือ

The Belmont Report ประกอบด้วย

- 1) หลักการด้านพิทักษ์สิทธิและเคารพต่อบุคคล (Respect for person)
- 2) หลักการที่เน้นคุณประโยชน์ เน้นความปลอดภัย ไม่ก่อให้เกิดอันตราย และเสียหายต่อบุคคล (Beneficence)
- 3) หลักการที่เน้นความยุติธรรม (Justice)

รายงานเบลมอนต์

The Belmont Report

- ประเทศสหรัฐอเมริกา จัดให้มีพระราชบัญญัติวิจัยแห่งชาติ พ.ศ.2517
- ตั้งเพื่อคุ้มครองอาสาสมัครสำหรับการวิจัยทางการแพทย์และพฤติกรรมศาสตร์
- ต่อมา สภากงศ์การสากลด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ (Council for International Organizations of Medical Sciences: CIOMS) ชี้นำด้าน
- หลักจริยธรรมสากลสำหรับการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ (International Ethical Guidelines for Health-related Research Involving Humans)
- International Conference on Harmonization, Guidance on Good Clinical Practices (ICH GCP)

ภูมิหลังของความสำคัญสำหรับการวิจัยในมนุษย์

- กฎนูเรมเบิร์ก (**Nuremberg Code 1947**) เกิดขึ้นหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุด เพราะในระหว่างสงคราม มีการทดลองของชาวนาซีในมนุษย์มากมาย คล้ายกับการรังแกมนุษยชาติอย่างไร้มนุษยธรรม ประเทศเยอรมัน
- ผู้เขียน กฎนูเรมเบิร์ก คือ นักกฎหมาย ให้ความสำคัญกับการส่งเสริม การทำวิจัยที่ถูกต้อง ถูกหลักการในทางจริยธรรม เน้นการยินยอม ต้องตระหนักถึง สิทธิ ของบุคคลที่เป็นผู้ร่วมวิจัย เด็ก ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ผู้หมดสติ ผู้มีสติฟื้นเพื่อน ผู้สูงอายุ ผู้หมดสติ ฯลฯ

- ต่อมา มีปฏิญญาเฮลซิงกิ ปี 1964 ปรับแก้จากของเดิมข้างต้น เน้นที่นักวิจัย และ ผู้ร่วมวิจัย ประเทศฟินแลนด์
- และถัดมา ถึงปี 2008 ระบุขยายความครอบคลุมถึง ผู้ให้ทุน กรรมการวิจัย ทีมงานวิจัย สถาบันวิจัยฯ ผู้เข้าร่วมวิจัย ทั้งที่เป็น อาสาสมัครโครงการวิจัย เจ้าหน้าที่ ฯลฯ ต้องรับทราบและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด เรื่อง การละเมิดสิทธิ และ ความถูกต้องของหลักการวิจัย ระเบียบวิธีการวิจัย

สิ่งที่วงวิชาการต้องตระหนัก และคำนึงถึง

กรรมการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการ จะให้ความสำคัญอย่างมากคือ

- วารสารทุกฉบับและกรรมการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการ จะให้ความสำคัญกับ
- - การเป็นต้นฉบับที่ถูกต้อง ทำเอง ทั้งความคิดริเริ่ม การออกแบบ ฯลฯ (**Originality**)
- - การเป็นผลงานวิจัยที่ใหม่ ได้ข้อค้นพบใหม่ ความแปลกใหม่ (**Novelty**)
- - ความสามารถในการทำซ้ำผลวิจัย (**Reproducibility**) ที่เน้นการวัด ทวนสอบหลายครั้ง หลายวิธี แต่ต้องสื่อสารเอง ไม่คัดลอก
- สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการจริยธรรมงานวิชาการและงานวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วางหลักการ อันเป็นประเด็นการละเมิดจริยธรรมงานวิชาการและงานวิจัย ไว้ดังนี้
- - การสร้างข้อมูลโดยมิได้เกิดขึ้นจริง (**Fabrication**)
- - การดัดแปลง ตัดต่อ ปกปิด เสริมต่อ บิดเบือนข้อมูลเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจผิด (**Falsification**)
- - การคัดลอก หรือ ลอกเลียนผลงานของผู้อื่นโดยมิชอบ (**Plagiarism**)
- - การเป็นหรือไม่ได้เป็นผู้นิพนธ์โดยไม่เหมาะสม (**Misconduct in Authorship**)

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ วางหลัก

จรรยาบรรณของนักวิจัยไว้ 9 ประการ

- 1 นักต้องซื่อสัตย์และมีคุณธรรมในทางวิชาการและการจัดการ
- 2 นักวิจัยต้องตระหนักถึงพันธกรณีในการทำงานวิจัย
- 3 นักวิจัยต้องมีพื้นฐานความรู้ในสาขาที่ทำวิจัย
- 4. นักวิจัยต้องมีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ศึกษาวิจัย
- 5. นักวิจัยต้องเคารพศักดิ์ศรีของมนุษย์ที่ใช้เป็นตัวอย่างในการวิจัย
- 6. นักวิจัยต้องมีอิสระทางความคิดปราศจากอคติในทุกขั้นตอนของการวิจัย
- 7 นักวิจัยต้องนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในทางที่ชอบ
- 8. นักวิจัยพึงเคารพความคิดเห็นทางวิชาการของผู้อื่น
- 9. นักวิจัยพึงมีความรับผิดชอบต่อสังคมทุกระดับ
- **เน้น และให้ความสำคัญกับ ตัวนักวิจัย ผู้เป็นนักวิชาการ**

คำถาม

- ตำราที่ชำรุดกับผู้อื่นเกิน **80%** ถือว่าเป็นการคัดลอกผลงานหรือไม่
- ถือว่า เป็นการคัดลอก
- หลักเกณฑ์คือ เวลาตรวจสอบ ต้องไม่เป็น **0** เพราะถือว่า ไม่มีความเป็นวิชาการ
- ค่าที่ยอมรับได้ จะอยู่ระหว่าง **9** ถึง **22** เพราะ มีคำเฉพาะด้าน เฉพาะทาง และ
สำนวนการสื่อสาร ระบบคิด โครงสร้างเนื้อหา ประเด็น ฯลฯ ที่ต้องเป็นไปตาม
หลักการทางวิชาการ เช่น การขัดเกลาทางสังคม การคัดสรร การเคลื่อนไหวทาง
สังคม ทฤษฎีเกมส์ บริบททางสังคม โครงสร้างและหน้าที่ ฯลฯ

คำถาม

- งานวิจัยทุกชิ้น ต้องผ่านกระบวนการจริยธรรม เพื่อพิจารณาว่าเป็นการวิจัยในคนและสัตว์ หรือไม่ หรือ เฉพาะงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเท่านั้น
- เฉพาะงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คำถาม

- งานวิจัยที่ทำหลังจากมีเกณฑ์ให้ขอรับรองจริยธรรม หากจะนำมาตีพิมพ์ในวารสารเพื่อขอตำแหน่งทางวิชาการ มีแนวทางดำเนินการอย่างไร
- **1.** วารสารนานาชาติหลายฉบับ ที่ **Q1-Q4** จะให้แนบสำเนาเอกสาร **Certificate of Approval** ไปด้วยตอนส่งฯ
- **2.** วารสารนานาชาติหลายฉบับ ใน **Q1-Q4** จะให้เขียนระบุในต้นฉบับบทความวิจัย ในหัวข้อจริยธรรมการวิจัยฯ
- **3.** เราสามารถเขียนไว้ในหัวข้อ ข้อมูลและระเบียบวิธีการวิจัย โดยแสดง หมายเลข **Certificate of Approval** และระบุชื่อหน่วยงานด้านจริยธรรมนั้น
- **4** ในแบบฟอร์ม จะมีให้กาเครื่องหมายว่า เป็นงานของตน

คำถาม

- ผลงานวิจัยที่ใช้ในการขอตำแหน่งบุคลากรสายสนับสนุนต้องเป็นผลงานไม่
เกินกี่ปี
- โดยทั่วไป ไม่ควรเกิน **10** ปี กรรมการผู้พิจารณาจะมีความเห็นว่า เก่า ไม่
ทันสมัย หาก **10** ปี หรือ มากกว่า
- หากทำร่วมกับผู้อื่น ต้องมีส่วนร่วม **50 %** ขึ้นไป จึงจะดี
- พนักงานมหาวิทยาลัย จบ ป.ตรี ต้องปฏิบัติงานในหน้าที่ **5** ปี จึงจะขอได้
- จบ ปริญญาโทต้องปฏิบัติงาน ในหน้าที่ **3** ปี จึงจะขอได้